

KORTLÆGNING OG ANALYSE AF DANSKE FEMICIDES

2000-2021

AF CENTER FOR MAGTANALYSE

FORFATTERE

Anna Bernsen
Betina Rysberg Bay
Ditte Bjerregaard
Emilie Blendstrup

TAK

Et stort tak til Andreas Bjerregaard Laursen, Anna Vigsø Pedersen, Caro Rask, Emil Rethmeier Madsen, Freja Grøsfjeld Bitsch, Linda Nørgaard Madsen, Sophia Faurskov og Stine Grube Hansen som alle har været uundværlige i arbejdet med at indsamle data om femicides.

UDARBEJDET AF

Center for Magtanalyse
Suomisvej 4, 1927 Frederiksberg
CVR: 41393025

KONTAKT

ab-cma@talomvold.dk
centerformagtanalyse.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	1
FN'S ANBEFALING OM ET NATIONALT FEMICIDE WATCH	2
METODE	3
ETISKE OVERVEJELSER	5
VISUALISERING	5
ANALYSE	6
Ofrene	7
Gerningspersonerne	8
Motiv	9
Drabsmetode	10
Selvmord	11
Andre ofre	11
Dom	12
Straf	13
KORTLÆGNING AF INFANTICIDES	14
DISKUSSION	15
REFERENCER	17

INDLEDNING

Ifølge FN udgør femicides den mest ekstreme form for vold mod kvinder og den mest voldelige manifestation af diskrimination mod kvinder ("Femicide Watch initiative (2021)," 2021). Samtidig er drab på kvinder blevet kaldt en "skyggepandemi" (UN Women, n.d.), mens partnerdrab er blevet omtalt som "det mest forudsigelige drab" af den britiske kriminolog Jane Monckton Smith (Vaaben, 2021). Med udtalelser som disse, kan der ikke herske tvivl om alvorligheden af kønsrelaterede drab på kvinder eller vigtigheden af at forebygge denne type af forbrydelse.

Som et bidrag til forebyggelsesindsatsen har Center for Magtanalyse grundlagt et dansk femicide watch, som overvåger misogyne drab på kvinder. Femicide er en paraplybetegnelse, der dækker over mange forskellige drabsmotiver og relationer mellem gerningsperson og offer. Fællesnævneren for at kunne karakterisere et drab som et femicide er netop, at kvinden er blevet dræbt, fordi hun er kvinde.

CMA's formål med Femicide Watch er at bryde tabuet omkring drab på kvinder. Det kan vi kun gøre ved at tale om femicides, for de eneste vi beskytter ved at være tavse, er voldsudøverne. Med Femicide Watch ønsker vi også at personliggøre drabsstatistikkerne. Der skal et ansigt og et navn på de kvinder, som bliver ofre for femicides, for dermed giver vi også dem en stemme og undgår, at de dræbte kvinder bliver glemt.

Vi har samtidig en målsætning om, at Femicide Watch skal kunne supplere drabsstatistikkerne, som i høj grad er grundige, men hvor de enkelte femicides forsvinder. Vi kan kun kortlægge drab, der har fået mediedækning, og derfor er der potentielt et hul i vores kortlægning. Har du viden, vi mangler? Så skriv til os på ab-cma@talomvold.dk.

FN'S ANBEFALING OM ET NATIONALT FEMICIDE WATCH

I 2015 opfordrede Dubravka Šimonović FN's medlemslande til at grundlægge et nationalt "femicide watch" ("Femicide Watch Initiative," n.d.). Dubravka Šimonović, en kroatisk jurist med speciale i menneskerettigheder, havde på daværende tidspunkt mandatet som FN's *Special Rapporteur on violence against women and girls, its cause and consequences* - et mandat som har til formål at integrere bekæmpelsen af vold mod kvinder i FN's arbejde med menneskerettigheder ("Special Rapporteur on violence against women and girls," n.d.).

The Femicide Watch Initiative, som Dubravka Šimonović' opfordring efterfølgende blev kaldt, har til formål at forebygge femicides gennem indsamling af national data om netop femicides, med det sigte at sammenligne dataen på nationalt, internationalt og globalt niveau. Målet er at identificere mangler i nationale love og politikker samt manglende implementering af forebyggende tiltag ("Femicide Watch initiative (2021)," 2021).

Siden 2015 har et stigende antal af lande derfor påbegyndt arbejdet med at grundlægge et femicide watch gennem indsamling af data eller ved at forske i femicides og forebyggelsen heraf. Listen med lande er divers og inkluderer både Argentina, Australien, Bolivia, Cambodia, Israel, Mexico, Norge, Sverige og Tyrkiet. Danmark er dog ikke at finde på listen ("Femicide Watch initiative (2021)," 2021).

Center for Magtanalyses kortlægning af femicides i perioden 2000-2021 er dermed grundlæggelsen af et dansk femicide watch. Men arbejdet er ikke færdigt. CMA vil fortsætte med at kortlægge femicides og indsamle viden og data om drab på kvinder.

METODE

Center for Magtanalyse har identificeret 240 femicides i årene 2000-2021. Et femicide er i denne sammenhæng defineret som et misogynt drab på en kvinde. Denne definition er valgt, da den er bred og dermed omfavner mange forskellige drabsmotiver og relationer mellem offer og gerningsperson.

Forud for kortlægningen blev disse retningslinjer skabt som en hjælp til afgøre, om der var tale om et femicide:

- Drab på kvinder af kvindens nuværende eller tidligere partner
- Drab på kvinder af en person, de har haft en romantisk/seksuel relation til
- Drab på kvinder som følge af en æresrelateret konflikt (de såkaldte æresdrab). Gerningspersonen kan i dette tilfælde både være partner, søn, onkel, fætter eller andre (kvindelige) familiemedlemmer
- Drab på sexarbejdere samt drab med et seksuelt motiv. Det sidste kan inkludere voldtægt/forsøg på voldtægt og efterfølgende drab
- Drab på kvinder på baggrund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, dette inkluderer eksempelvis transpersoner
- Drab på kvinder på baggrund af deres køn samt etnicitet, race og/eller religion

De ovenstående retningslinjer er inspirerede af FN's definition på femicide, som blev vedtaget 26. november 2012 i forbindelse med *Vienna Declaration on Femicide* (United Nations Economic and Social Council, 2013).

I nogle tilfælde var det dog nødvendigt at lave en individuel vurdering af, om et drab var et femicide. I disse tilfælde blev der især kigget nærmere på motivet for drabet, hvis der var tilgængelige oplysninger om dette. Dermed blev drab med et økonomisk motiv udelukket som femicide, mens drab begået af en psykisk syg person uden et klart drabsmotiv også blev udelukket. Dog er nogle uopklarede drab medtaget i statistikken, da det ikke kan udelukkes, at der er tale om femicide. Samtidig ønsker CMA også, at uopklarede drab får mest mulig dækning og omtale, da der i disse sager sidder pårørende tilbage, som mangler svar.

Kortlægningen er primært foregået via nyhedsartikler, som er fundet gennem målrettede internetsøgninger. I mange tilfælde var internetsøgningen begrænset til et enkelt år, mens søgetermerne har inkluderet forskellige kombinationer af ordene *drab*, *dræbt*, *slået ihjel*, *kvinde* og *dom*. Hvis der er blevet ledt efter et specifikt drab, har søgetermen typisk også inkluderet kvindens navn, alder og/eller den by, hun blev dræbt i. Det er gennem denne metode, at langt størstedelen af de identificerede femicides er blevet fundet. Da kortlægningen har været afhængig af online nyhedsartikler, er tidsperioden 2000-2021 valgt. Dette skyldes, at det efter årtusindeskiftet har været nemmere at finde nyhedsartikler online.

Kortlægningen inkluderer dermed alle femicides begået i Danmark i den valgte periode. Femicides begået mod udenlandske statsborgere er også inddraget, uanset om disse borgere eksempelvis var bosat i Danmark eller blot var på ferie i landet på drabs-tidspunktet. Femicides begået mod danske statsborgere i udlandet er ikke inkluderet.

Når et femicide blev identificeret, blev der skrevet en kort tekst om sagen, som indeholdt følgende information: Navn og alder på offeret, dato og sted for drabet, en kort beskrivelse af hændelsesforløbet op til drabet, drabsmetode og -motiv, gerningspersonens alder og relation til offeret, samt hvilken dom og straf gerningspersonen fik.

Udover målrettede internetsøgninger er to nationale opgørelser over drab også anvendt i kortlægningen. Den første er Danmarks Radios Drabskort. Opgørelsen inkluderer alle drab begået i Danmark i perioden 1992-2016 og tæller 1.338 drab. Drabskortet er blevet anvendt til at krydstjekke de drab, som CMA fandt gennem internetsøgninger med de drab, som DR har identificeret. Dette var særligt behjælpeligt, når det kom til at identificere drab begået i starten af 2000'erne, da der ofte ikke var meget information tilgængelig på internettet om disse drab.

Den anden opgørelse, som også er anvendt i denne kortlægning, er Politikens database over partnerdrab i perioden 2017-2022. Denne opgørelse blev inddraget i mindre omfang, da den blev publiceret kort før offentliggørelsen af CMA's kortlægning. Politikens database blev brugt på samme måde som DR's, dog blev der primært krydstjekket navne på de dræbte kvinder.

Der blev herefter lavet en deskriptiv statistik til at danne overblik over kortlægningen, og her blev de indsamlede informationer opdelt i følgende 13 karakteristika for hvert femicide: År og måned for drabet, offerets alder og oprindelse, hvilken kommune drabet blev begået i, gerningspersonens relation til offeret, drabsmotiv, drabsmetode, hvorvidt drabet er opklaret, hvilken dom og straf gerningspersonen har fået, hvorvidt gerningspersonen dræbte flere personer samt om gerningspersonen begik selvmord efter drabet. På baggrund heraf blev det muligt at opgive procentfordelinger og hyppighedsfrekvenser for hvert karakteristikum. Med blik for valget af netop disse 13 karakteristika, er de alle vurderet grundlæggende og væsentlige for en overordnet beskrivelse af et femicide. Enddog lægger analysen større fokus på nogle karakteristika, heriblandt relationen mellem gerningsperson og offer samt drabsmotiv, imens karakteristikaene oprindelse, geografi og måned for drabet ikke behandles yderligere i nærværende analyse.

VISUALISERING

I oktober 2021 offentliggjorde Center for Magtanalyse den visuelle del af Femicide Watch-projektet. Visualiseringen omfatter et danmarkskort, hvor de enkelte femicides er markeret med et symbol, som læseren kan klikke ind på for at læse mere. Dette omfatter blandt andet kvindernes navne og aldre.

Visualiseringen kan tilgås her: <https://centerformagtanalyse.dk/femicide-watch/>.

Arbejdet med Femicide Watch fortsætter dog, så længe der bliver begået femicides i Danmark. Derfor vil CMA fortsætte med at tilføje femicides til visualiseringen, som disse begås, og der kommer afklaring i sagen, enten i form af en dom til gerningspersonen eller når politiet har afsluttet deres efterforskning af den pågældende sag.

ETISKE OVERVEJELSER

Vi forholder os kritisk til at publicere kvindernes navne i forbindelse med visualiseringen. Vores etiske overvejelser for at kortlægge drabene handler både om at give kvinderne værdighed såvel som at synliggøre den kollektive fortrængning af vold mod kvinder. Vi vil dog også gerne respektere, at pårørende til ofre for drab måske foretrækker, at deres kære forbliver anonyme. Hvis du er pårørende og ønsker, at vi fjerner et navn, gør vi det omgående. Skriv til projektleder Anna Bernsen på ab-cma@talomvold.dk. Center for Magtanalyse tilbyder desuden støttegrupper til overlevende af drabsforsøg samt pårørende til femicide. Skriv en mail til stoettegrupper@talomvold.dk.

ANALYSE

I de følgende afsnit præsenteres de fund, som en kvantitativ analyse af opgørelsens 240 femicides har resulteret i.

I perioden 2000-2021 blev der i gennemsnit begået 11 femicides årligt. Årene 2000 og 2003 blev de mest fatale, da 20 kvinder blev ofre for femicides disse år. Omvendt blev der begået færrest drab i 2013, hvor seks kvinder blev ofre for femicides.

Udvikling i antallet af femicides, 2000-2021

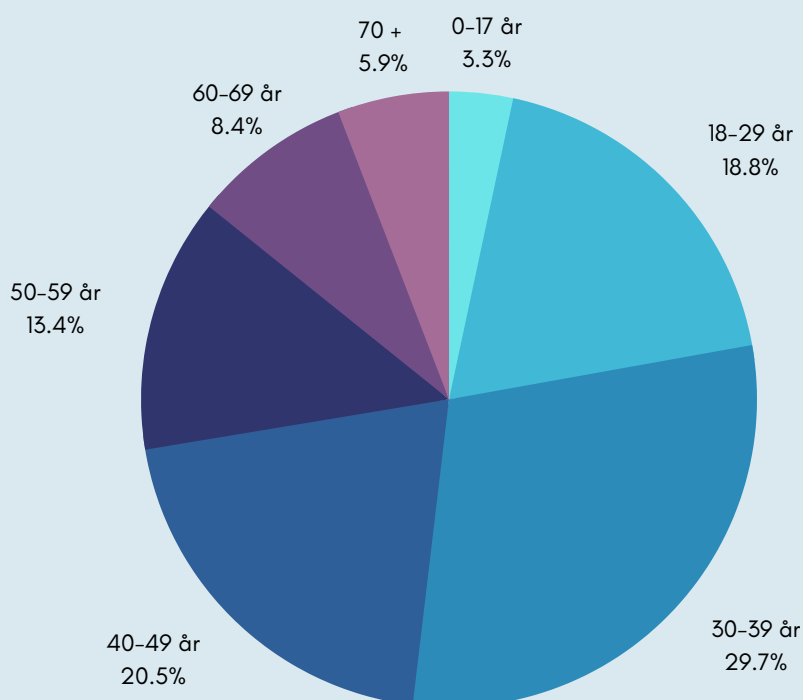

Af grafen fremgår det, at antallet af femicides har været faldende i perioden 2000-2021, dog med nogle udsving. Samtidig har antallet af femicides været nogenlunde stabilt de seneste seks år med 7-8 årlige femicides. Dog kan det allerede nu konstateres, at 2022 vil bryde dén tendens: Ni kvinder er ultimo november blevet ofre for partnerdrab på dansk jord (Vaaben et al., 2022), mens tiden må vise, om drabet på en ung kvinde i Aalborg (Heiberg, 2022) samt drabet på en gravid kvinde i Holbæk også kan karakteriseres som femicides (Clante, 2022).

Ofrene

Det yngste offer i kortlægningen er fire år gammel, mens det ældste offer er 85. Et enkelt offers alder er ukendt, da hun i medierne blot er blevet skrevet som værende i midten af 20'erne. Dermed viser kortlægningen, at kvinder bliver ofre for femicide i alle aldre og på alle tidspunkter i livet. Aldersfordelingen ser således ud:

Aldersfordeling for ofre for femicide

Kortlægningen inkluderer otte ofre, hvis drab betegnes som et femicide, på trods af at ofrene er under 18 år. Disse drab betegnes som femicides - og ikke infanticides - på baggrund af drabsmotiv samt relationen mellem offer og gerningsperson. Fire ofre på henholdsvis fire, ti, 12 og 15 år blev dræbt af mænd, som de ikke havde en relation til, og hvor motivet var seksuelt. Et offer på 14 år blev dræbt af sin far på baggrund af en æresrelateret konflikt. To ofre på 17 år blev dræbt af deres tidligere eller nuværende partner. Det sidste offer var også 17 år, da hun blev dræbt, men drabet er aldrig blevet opklaret. Dermed er der mange årsager til, at børn under 18 år bliver ofre for femicides.

Gerningspersonerne

Langt de fleste femicides i Danmark bliver begået af mænd, og i de fleste tilfælde er det kvindens partner eller ekspartner, som er gerningspersonen. Opgørelse viser, at 119 af de 240 femicides blev begået af kvindens partner, mens 66 femicides blev begået af kvindens tidligere partner. I alle tilfælde er der tale om mænd. Dermed blev 77 procent af alle femicides - svarende til tre ud af fire kvinder - begået af kvindens (eks)partner.

I otte tilfælde var gerningspersonen et nært familiemedlem til kvinden, såsom (sted)søn, datter, (sted)far eller bror. I langt størstedelen af tilfældene bliver kvinden altså dræbt af et nærtstående familiemedlem eller en (eks)partner. Personer, som kvinden burde kunne føle sig tryk ved.

Opgørelsen inkluderer tre sager med kvindelige gerningspersoner. Den første sag omhandler drabet på en kvinde begået af kvindens datter og dennes kæreste (Thomsen, 2015). I den anden sag dræber en kvinde en anden i jalousi, da offeret er i et forhold med en mand, som gerningspersonen er ulykkeligt forelsket i. Gerningspersonens nevø og dennes ven bliver også dømt i sagen (Bruhn, 2014). I den tredje sag bliver en kvinde dræbt af en sektleder og en anden kvinde, som også er medlem af sekten (Kristeligt Dagblad, 2002). Opgørelsen viser dermed, at kvinder yderst sjældent begår femicide, og når de gør, er det i konspiration med mænd.

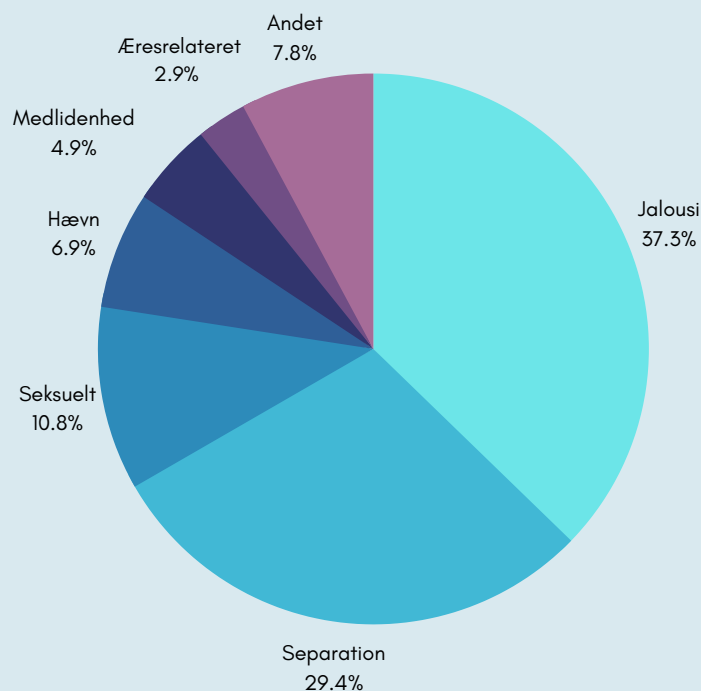
Kortlægningen af danske femicides inkluderer i alt syv sager, hvor der var mere end én gerningsperson. Tre af disse sager inkluderer kvindelige gerningspersoner og er nævnt ovenfor. I disse sager, hvor der er mere end én gerningsperson, varierer relationen mellem gerningspersonerne og offeret. I en sag blev i alt ni familiemedlemmer til offeret straffet for drabet. I en anden sag blev far og søn kendt skyldige i drabet på deres hustru og mor. I de resterende to sager har venner/bekendte til gerningspersonen også deltaget i drabet. I den ene sag var to gerningspersoner involveret i drabet på den ene mands tidligere svigermor. I den anden sag begik i alt tre gerningspersoner drab på en kvinde, som havde været i et forhold med en af mændene.

I otte af sagerne, svarende til tre procent, var der ingen relation mellem offer og gerningsperson. I denne forbindelse er det værd at bemærke, at motivet for alle otte drab var seksuelt.

Motiv

Det er ikke altid, at medierne beretter om motivet bag drabet. Derfor er drabsmotivet kun kendt i 102 af de kortlagte femicides, hvilket svarer til 43 procent. Herunder ses gerningspersonens motiv for drabet i de sager, hvor motivet er kendt.

Gerningspersonens motiv for drabet i de sager, hvor motivet er kendt

Da jalousi er drabsmotivet i 38 sager, er dette den hyppigste årsag til femicide i Danmark. Det skal her bemærkes, at i 36 af de 38 sager, var relationen mellem offer og gerningsperson partner eller ekspartner. I de resterende to sager var offer og gerningsperson bekendte. Hvor det har været muligt, er årsagen til gerningspersonens jalousi også noteret, og der er derfor skabt en række underkategorier for jalousi som drabsmotiv. Disse ses i tabellen herunder:

Jalousi som følge af offerets separation fra gerningspersonen	9 sager
Jalousi som følge af offerets nye partner	8 sager
Jalousi som følge af "ulykkelig kærlighed"	3 sager
Jalousi som følge af gerningspersonens mistanke om offerets utroskab	1 sag
Uspecificeret jalousi	17 sager

Når politi og medier derfor blot beretter om jalousi som drabsmotiv, dækker det ikke nødvendigvis over hele sandheden, da der kan være mange forskellige og komplekse følelser på spil.

Det næsthyppest motiv for femicide er separation, hvilket dækker over drabsmotivet i 29 sager svarende til 12 procent. Dette dækker over et brud i gerningspersonen og offerets relation, eksempelvis i forbindelse med en skilsmisse. Derfor er separation udelukkende et motiv, som ses i partnerrelationer. I alle tilfælde er det kvinden, som ønsker at stoppe relationen, hvilket ikke tolereres af gerningspersonen.

Der var et seksuelt motiv i 11 af sagerne, hvilket svarer til fem procent af de kortlagte femicides. I disse sager er kvinden typisk blevet voldtaget eller på anden vis seksuelt krænket i forbindelse med drabet. Her er det værd at bemærke, at der i otte af de 11 femicides ikke var en relation mellem offer og gerningsperson forud for drabet.

Drabsmetode

Kvinderne blev hovedsageligt dræbt ved kvælning eller skarp vold. Kvælning dækker i dette tilfælde over en blokering af ilttilførslen gennem luftvejene, og der er ikke skelnet mellem kvælning med hænderne eller remedier. Der er ligeledes ikke skelnet mellem kvælning, strangulering og hængning. Dermed var kvælning dødsårsagen i 72 af sagerne, svarende til 30 procent, mens skarp vold var drabsmetoden i 70 af sagerne, svarende til 29 procent.

Andre hyppige drabsmetoder dækker over stump vold og skud fra skydevåben, hvilket var drabsmetoderne i henholdsvis 16 og 15 procent af drabene. I de resterende sager har drabsmetoden været kulilteforgiftning, drukning, eksplosionsbrand, skub fra store højde og varmebetinget chok.

Endeligt er drabsmetoden ukendt i 15 af de kortlagte femicides. Årsagen til at drabsmetoden var ukendt i en given sag, kan skyldes, at politiet og/eller pårørende ikke ville oplyse denne information, eller at offerets lig aldrig er blevet fundet, og gerningspersonen ikke vil opgive drabsmetoden.

Selv mord

Ud af de 240 femicides begik gerningspersonen selvmord i 47 af sagerne, svarende til 20 procent. I disse sager er gerningspersonen næsten udelukkende kvindens nuværende eller tidligere partner. I en enkelt sag var der tale om kvindens søn, som først dræbte sin mor og efterfølgende sig selv.

Dataen viser desuden, at gerningspersonen er mere tilbøjelig til at begå selvmord, hvis vedkommende har dræbt mere end én person. Kortlægningen viser, at i de 47 sager, hvor gerningspersonen begik selvmord, var der mere end én dræbt i otte af sagerne. Dette svarer til 17 procent af sagerne. Kun i syv procent af sagerne, hvor gerningspersonen ikke begik selvmord, havde gerningspersonen mere end ét offer.

Andre ofre

I 23 af sagerne dræbte gerningspersonen også andre end kvinden. Eksempler på andre ofre er kvindens nye partner, familiemedlem eller ven. I langt de fleste tilfælde er der dog tale om gerningspersonens egne børn eller stedbørn. Disse sager bliver i nogle tilfælde stadig omtalt som "familietragedier" i medierne, men selvom der er tale om en tragisk hændelse, er denne type af drab hverken uundgåelig eller uforudseelig. Derfor bruger CMA termen familicide om denne type af drab, som netop dækker over drab på både (sted)børn og (eks)partner (Ottosen, 2022).

Der er dermed tale om familicide i 13 af de analyserede femicide-sager. Antallet af dræbte børn, udover kvinden, ses i tabellen herunder.

Et dræbt barn	5 sager
To dræbte børn	5 sager
Tre dræbte børn	2 sager
Fire dræbte børn	1 sag

De kortlagte femicides inkluderer også fire sager, hvor gerningspersonen dræbte flere kvinder. Den første af disse sager inkluderer drabene på to sexarbejdere i Randers i 2000. De to kvinder blev dræbt med kort tids mellemrum ved skarp vold. På trods af at den ene kvinde nåede at give et signalement af gerningspersonen, før hun døde, er drabene aldrig blevet opklaret (Sørensen, 2013).

De tre andre sager omhandler drabene på gerningspersonens tidligere eller nuværende partner. I to af sagerne gik der flere år mellem drabene. I januar 2021 blev en kvinde dræbt i Aarhus af sin ekspartner. Dette var mandens andet drab, da han i 1995 også havde dræbt en tidligere partner (Fontenay, 2021). Ligeledes blev en kvinde dræbt i 2015 af en bekendt, hvilket også var denne gerningspersons andet drab, da han i 1996 havde dræbt en anden kvinde, som han havde en romantisk relation til (Sommer, 2017). Den sidste sag omhandler to kvinder, som blev dræbt med kort tids mellemrum af den samme mand. Gerningspersonen dræbte først sin nuværende partner, hvorefter han opsøgte sin ekspartner og også dræbte hende (Rasmussen, 2021).

Endeligt er det også værd at nævne drabet på en 46-årig kvinde i 2009. Da kvinden forsvandt, anholdt politiet hendes partner. Han nåede dog aldrig at blive fremstillet i grundlovsforhør, da han begik selvmord i arresten. I dag formoder politiet dog, at han stod bag drabet på den 46-årige kvinde. Manden havde nemlig allerede to liv på samvittigheden. I 1983 dræbte han sin 15-årige kæreste, da han selv blot var 16 år gammel, mens han i 1990 dræbte endnu en kæreste. I dette datasæt er drabet på den 46-årige kvinde dog kategoriseret som uopklaret, da der aldrig er faldet dom i sagen (Christensen, 2018).

Dom

I 144 af de 240 femicide-sager blev gerningspersonen eller gerningspersonerne kendt skyldige i drab, hvilket svarer til 60 procent af sagerne. I 18 af sagerne blev gerningspersonen kendt skyldig i vold med døden til følge, svarende til 8 procent af sagerne. Derudover er der 11 sager, hvor der er faldet dom, men hvor dommen ikke er blevet rapporteret i medierne og derfor er ukendt.

I de resterende 67 sager er der ikke faldet dom. I 14 af sagerne skyldes dette, at sagen er uopklaret, mens gerningspersonen i 47 af sagerne begik selvmord og derfor ikke kunne retsforfølges. De resterende tre er endnu ikke kommet for retten.

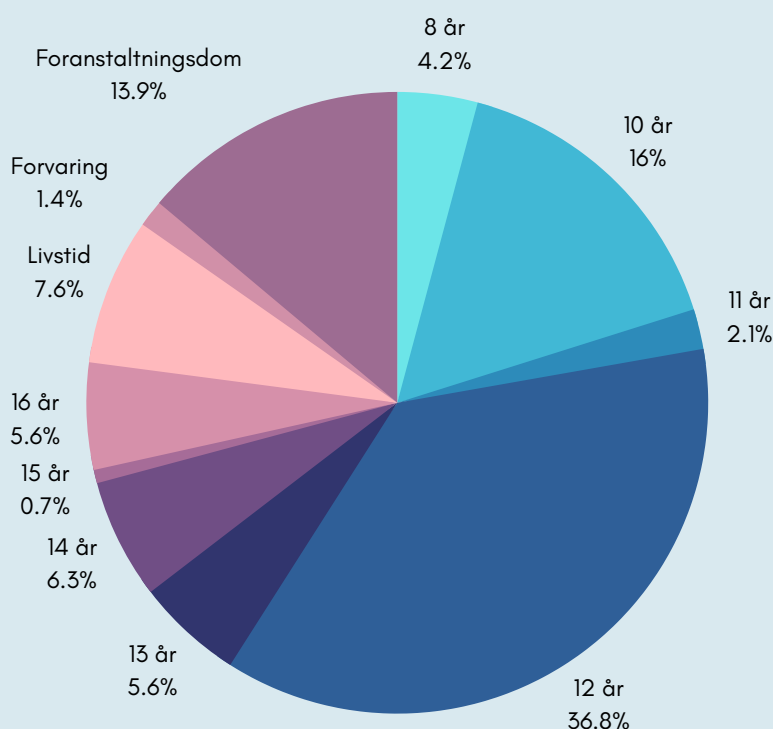
17 af gerningspersonerne er også dømt for andet end drab. Disse andre domme tæller frihedsberøvelse, voldtægt, andet seksuelt forhold end samleje, røveri, tyveri, brandstiftelse og usømmelig omgang med lig. Af disse domme er usømmelig omgang med lig den hyppigste, da ti gerningspersoner er dømt for dette. Tre gerningspersoner er dømt for henholdsvis voldtægt og andet seksuelt forhold end samleje. Ligeledes er to gerningspersoner dømt for henholdsvis frihedsberøvelse og brandstiftelse. Endeligt er dommene bedrageri, røveri, tyveri og besiddelse af børnepornografi hver givet til én gerningsperson.

Straf

Straffene for de begåede femicides varierer meget. Kigges der udelukkende på straffe tildelt gerningspersoner dømt for vold med døden til følge, varierer de fra to til otte års fængsel. Dog er langt størstedelen af straffene for denne dom på enten seks eller syv års fængsel.

Straffen for drab varierer også - fra otte års fængsel til fængsel på livstid. Dog kan det generelt konkluderes, at straffen bliver strengere, hvis gerningspersonen har dræbt mere end én person. Eksempelvis er fem forskellige gerningspersoner, som alle har dræbt både deres partner og børn, blevet idømt fængsel på livstid. Derudover er 28 gerningspersoner også idømt udvisning for bestandigt efter endt afsoning. Fordelingen af straffe for drab ses herunder. Ved sager, hvor mere end én gerningsperson er blevet dømt for drabet, er kun den hårdeste straf talt med.

Fordeling af straf for gerningspersoner kendt skyldig i drab

Opgørelsen viser dermed, at 12 års fængsel er den mest almindelige straf for drab. Dog er der i 32 sager blevet givet en mildere straf på enten 8, 10 eller 11 års fængsel. Disse mildere straffe er primært givet til gerningspersoner, som er blevet dømt før år 2009. I perioden 1993-2009 var det almindelig retspraksis, at partnerdrab blev takseret til 8-10 års fængsel. Denne "rabat" blev dog afskaffet i 2009, hvorefter det igen blev almindelig retspraksis, at gerningspersoner blev idømt 12 års fængsel for partnerdrab jf. Højesterets dom af 5. oktober 2009 (156/2009).

KORTLÆGNING AF INFANTICIDES

Kortlægningen af danske femicides i årene 2000-2021 inkluderer også en kortlægning af 47 infanticides i samme periode. Begrebet infanticide dækker i denne sammenhæng over et drab på et barn, typisk begået af barnets forælder. Drabene, der er inkluderet i denne kortlægning, kan betegnes som en slags udvidet femicide. Det betyder, at gerningspersonen enten har dræbt både sin (eks)partner og børn, eller at drabene blev begået for at få hævn over børnenes mor. Dermed dækker kortlægningen af infanticides ikke alle børnedrab i Danmark.

Kønsfordelingen er forholdsvis lige: 22 af de dræbte børn er drenge, mens de resterende 25 er piger. Det yngste offer er 1 år, mens det ældste er 19 år. Det skal her bemærkes, at børnenes alder er rundet op eller ned til nærmeste hele år. To ofre - begge piger - var myndige, da de blev dræbt. Årsagen til, at disse drab betegnes som infanticides og ikke femicides, er, at begge ofre havde søskende og en mor, som også blev dræbt. I begge sager var gerningspersonen offerets far, mens drabsmotivet var desperation over dårlig økonomi.

43 af de 47 børn blev dræbt af deres far. Tre børn blev dræbt af deres stedfar, mens ét barn blev dræbt af sin mor. Dermed er der et mønster, som gentager sig: Også børn bliver ofre for mænds vold mod kvinder.

Drabsmotivet var kendt i størstedelen af de kortlagte infanticides, hvilket kun efterlader ni sager med et ukendt drabsmotiv. Drabsmotiverne bag de kortlagte infanticides minder om de drabsmotiver, som ses i de kortlagte femicides. Separation spillede en rolle i 21 af sagerne, hvilket gør drabsmotivet til det mest hyppige. Dog viser kortlægningen, at drabsmotivet separation i høj grad optrådte i en kombination med andre drabsmotiver, såsom jalousi, desperation og hævn.

Det er værd at bemærke, at hævn spiller en større rolle i drab på børn, end det gør i drab på kvinder. Hævn indgår i drabsmotivet i 11 af de 47 infanticides - svarende til 23 procent - mens det kun udgør drabsmotivet i tre procent af de kortlagte femicides. Ligesom drabsmotivet separation, optræder drabsmotivet hævn også i en kombination med andre motiver.

DISKUSSION

I november 2021 udgav Center for Magtanalyse Litteraturreview om Partnerdrab i Danmark 1933-2017. I litteraturreviewet kritiserede CMA, at der ikke fandtes dansk forskning, hverken kvalitativ eller kvantitativ, som specifikt omhandlede femicide. Med denne udgivelse har CMA taget de første vigtige skridt mod at introducere begrebet femicide i dansk forskning samt oprette et dansk femicide watch efter FN's anbefaling.

CMA definerer et femicide som et misogynt drab på en kvinde: Kvinden er blevet dræbt, fordi hun er kvinde. Denne definition er bred, men inkluderer blandt andet partnerdrab og drab med et æresrelateret eller seksuelt motiv. CMA advokerer for brugen af begrebet femicide af flere årsager. Først og fremmest bruger vi begrebet, fordi det anerkender, at drab på kvinder er en separat problemstilling, som kræver separate løsninger. Akkurat ligesom tidligere regeringer har vedtaget såkaldte bandepakker, som skulle bekæmpe og forebygge bandekriminalitet, er der behov for en målrettet politisk indsats mod femicides. På initiativ fra de politiske partier Enhedslisten, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti, fremsatte den socialdemokratiske regering i juni 2022 Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab (Regeringen, 2022). Handleplanen er et vigtigt skridt i den rigtige retning, men planen mangler et vigtigt aspekt: finansiering. Uden politisk vilje i form af finansiering af handleplanen kan organisationer som CMA ikke afsætte den nødvendige arbejdskraft til at forebygge femicides.

Brugen af begrebet femicide er også vigtig, fordi det henviser til en række strukturelle betingelser, som muliggør drab på kvinder - herunder misogyni. Dette kvindehad kan komme til udtryk på mange måder, eksempelvis gennem jalousi, besiddertrang og en opfattelse af at have ret til sex. Dette er alle følelser, som vi i opgørelsen over danske femicides kan se, fører til drab.

I denne sammenhæng er det dog også vigtigt at pointere, at begrebet femicide har visse svagheder. Når drab på kvinder bredt betegnes som femicides, risikeres det, at nogle nuancer går tabt. Dette skyldes, at eksempelvis partnerdrab og fjerndrab kommer i samme kategori, selvom relationen mellem offer og gerningsperson samt motiv kan være vidt forskellige. Derfor har det under arbejdet med denne analyse været en prioritet at skelne mellem de forskellige typer af drab, herunder partnerdrab, drab begået af familiemedlemmer og fremmede.

Det drabsmotiv, som optrådte flest gange i opgørelsen, var jalousi. I psykologien kan jalousi defineres som en emotionel respons på en reel eller forestillet frygt for at miste noget værdifuldt i en romantisk relation (Salovey & Rodin, 1988; White & Mullen, 1989). Denne emotionelle respons kan, som påvist i denne kortlægning, føre til drab. Eksisterende forskning peger dog også på, at jalousi og vold er tæt forbundne. Eksempelvis peger et amerikansk studie på, at jalousi spiller en ekstrem vigtig rolle i mænds vold mod deres kvindelige partner.

Forskerne Daly og Wilson konkluderer blandt andet, at seksuel jalousi eller kvindens intention om at gøre parforholdet forbi er den primære årsag til mænds vold mod kvinder (Puentes & Cohen, 2003).

Når vi forstår jalousi som en emotionel respons, er det værd at undersøge, hvordan emotionsregulering kan forstås som mediator for vold og drab. Emotionsregulering henviser til evnen til at regulere og håndtere emotionelle responser (Gross, 2002). Her skelnes mellem adaptiv og maladaptiv emotionsregulering, hvor adaptiv emotionsregulering blandt andet indebærer strategier som accept, problemløsning og mindfulness. Imidlertid inkluderer hovedstrategierne bag maladaptiv emotionsregulering blandt andet undertrykkelse, undgåelse og udfordringer med impuls kontrol (Orozco-Vargas et al., 2021). Flere studier har dokumenteret relationen mellem maladaptiv emotionsregulering og partnervold (Orozco-Vargas et al., 2021; Bliton et al., 2016; Berke et al., 2016). I studiet af Orozco-Vargas et al. (2021) fandt de, at særligt hos mænd har maladaptive strategier til at emotionsregulere en betydningsfuld rolle for udøvelsen af vold. Når mænd derfor kun udvikler maladaptive strategier, eller når deres kontrol af negative følelser er mangelfuld, er de mere tilbøjelige til at misbruge deres partner (Orozco-Vargas et al., 2021). I forlængelse heraf foreslår forskningen, at maskuline socialiseringsprocesser kan bidrage til partnervold begået af mænd, og når mænd knytter sig til traditionelle maskuline kønsnormer, kan det øge risikoen for udøvelsen af vold mod deres kvindelige partner (Berke et al., 2016; Reidy et al., 2014).

I den forbindelse er det værd at bemærke, at CMA's kortlægning viser, at danske kvinder er i størst risiko for at blive offer for femicide, når de befinder sig i hjemmet: 77 procent af drabene blev netop begået af kvindens (eks)partner. Når forskningen peger på, at indlæring af færdigheder og normer har en betydning for udøvelsen af vold mod kvinder, er det derfor relevant at adressere problemstillingen i en samfundsmæssig og kulturel kontekst. Herved åbnes der op for mulighederne for at tale om et fælles samfundsansvar for kvinders sikkerhed - både når man som kvinde bevæger sig i det offentlige rum, og når man befinder sig indenfor hjemmets fire vægge. Ved forståelsen af emotionsregulering som mediator for vold og drab giver det tilmed anledning til at være opmærksom på, hvordan vi i højere grad kan understøtte udviklingen af adaptive og "sunde" emotionsreguleringsevner hos børn og unge - og dermed forebygge drab på kvinder.

REFERENCER

- Berke, D.S., Reidy, D.E., Gentile, B. & Zeichner, A. (2016). Masculine Discrepancy Stress, Emotion-Regulation Difficulties, and Intimate Partner Violence. *Journal of Interpersonal Violence* 34(6), 1163-1182. DOI: 10.1177/0886260516650967
- Bliton, C., Wolford-Clevenger, C., Zapor, H., Elmquist, J., Brem M.J., Shorey, R.C. & Stuart, G.L. (2016). Emotion Dysregulation, Gender, and Intimate Partner Violence Perpetration: An Exploratory Study in College Students. *Journal of Family Violence* 31, 371-377. DOI: 10.1007/s10896-015-9772-0
- Bruhn, F. (2014). Kvinde får 16 års fængsel for mordbrand i Greve. *TV2 Lorry*. Lokaliseret d. 26. november 2022 på: <https://www.tv2lorry.dk/lorryland/kvinde-far-16-ars-faengsel-mordbrand-i-greve>
- Christensen, O. (2018). Lisbeths kæreste havde to drab på samvittigheden. Hvorfor sad han ikke i fængsel? *Århus Stiftende*. Lokaliseret d. 20. november 2022 på: [https://stiften.dk/artikel/lisbets-k%C3%A6reste-havde-to-drab-p%C3%A5-samvittigheden-hvorfor-sad-han-ikke-i-f%C3%A6ngsel-2018-11-22\(2\)](https://stiften.dk/artikel/lisbets-k%C3%A6reste-havde-to-drab-p%C3%A5-samvittigheden-hvorfor-sad-han-ikke-i-f%C3%A6ngsel-2018-11-22(2))
- Clante, C. (2022). To fængslet i fire uger for drab på gravid kvinde. *Danmarks Radio*. Lokaliseret d. 21. november 2022 på: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/faengslet-i-fire-uger-drab-paa-gravid-kvinde>
- Femicide Watch Initiative (n.d.). Lokaliseret d. 22. november 2022 på: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-violence-against-women/femicide-watch-initiative>
- Femicide Watch initiative (2021) (2021). Lokaliseret d. 22. november 2022 på: <https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/2021/femicide-watch-initiative-2021>
- Fontenay, J. (2021). Livstid for sit andet drab. *Ekstra Bladet*. Lokaliseret d. 21. november på: <https://ekstrabladet.dk/krimi/livstid-for-sit-andet-drab/9008157>
- Gross, J. (2002). Emotion regulation. Affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiology*, 39(3), 281-291. DOI: 10.1017.S0048577201393198
- Heiberg, M. L. (2022). Nyt i Mia-sagen: Efterforskningen er næsten slut. *TV2 Nord*. Lokaliseret d. 23. november 2022 på: <https://www.tv2nord.dk/artikel/nyt-i-mia-sagen-efterforskningen-er-naesten-slut>
- Højesteretsdom af 5. oktober 2009 (156/2009)
<https://domstol.fe1.tangora.com/ref.aspx?s=-300016&id=15433&pageid=3148>
- Kristeligt Dagblad (2002). Dømt sektleder slipper for Højesteret. *Kristeligt Dagblad*. Lokaliseret d. 25. november på: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/d%C3%B8mt-sektleder-slipper-h%C3%B8jesteret>

- Orozco-Vargas, A.E, Venebra-Muñoz, A., Aguilera-Reyes, U. & García-López. (2021). The mediating role of emotion regulation strategies in the relationship between family of origin violence and intimate partner violence. *Psicologia: Reflexão e Crítica* 34(23). DOI: 10.1186/s41155-021-00187-8
- Ottosen, M.H., Bom, H.L., Rasmussen, L. & Boserup, B. (2022). *Drab i familien - Når børn bliver ofre* (1. udgave). Djøf Forlag.
- Puente, S. & Cohen, D. (2003). Jealousy and the Meaning (or Nonmeaning) of Violence. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(4), 449-460. DOI: 10.1177/0146167202250912
- Rasmussen, K. M. (2021). Messerschmidts drabsmand idømt livstid. *Ude og Hjemme*. Lokaliseret d. 29. november 2022 på: <https://www.udeoghjemme.dk/skaebner/messerschmidts-drabsmand-idoemt-livstid>
- Regeringen (2022). Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab. *Transportministeriet, Ligestillingsafdelingen*. Lokaliseret d. 20. november 2022 på: <https://www.trm.dk/media/1azfc5zv/udspil-til-handlingsplan-mod-partnervold-og-partnerdrab2206.pdf>
- Reidy, D. E., Berke, D. S., Gentile, B., & Zeichner, A. (2014). Man enough? Masculine discrepancy stress and intimate partner violence. *Personality and individual differences*, 68, 160-164. DOI: 10.1016/j.paid.2014.04.021
- Salovey, P. & Rodin, J. (1988). Coping with envy and jealousy. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 7(1), 15-33. DOI: 10.1521/jscp.1988.7.1.15
- Sommer, N. (2017). Min kæreste var dobbeltmorder. *Ude og Hjemme*. Lokaliseret d. 28. november 2022 på: <https://www.udeoghjemme.dk/skaebner/udsatte-mennesker/min-kaereste-var-dobbeltmorder>
- Special Rapporteur on violence against women and girls (n.d.). Lokaliseret d. 21. november 2022 på: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-violence-against-women>
- Sørensen, L. H. (2013). To drab i kælderen. *Randers Amtsavis*. Lokaliseret d. 28. november 2022 på: <https://amtsavisen.dk/artikel/to-drab-i-k%C3%A6lderen>
- Thomsen, J. N. (2015). Ni års fængsel for drab på mor. *Danmarks Radio*. Lokaliseret d. 27. november 2022 på: <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/nordjylland/ni-aars-faengsel-drab-paa-mor>

United Nations Economic and Social Council. (2013). *Commission on Crime Prevention and Criminal Justice. Twenty-second session. Vienna, 22-26 April 2013. Item 7 of the provisional agenda. World crime trends and emerging issues and responses in the field of crime prevention and criminal.* Lokaliseret d. 22. november 2022 på:
https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_22/_E-CN15-2013-NGO1/E-CN15-2013-NGO1_E.pdf

UN Women (n.d.) One femicide watch in every country to end the shadow pandemic. Lokaliseret d. 22. november 2022 på: <https://eca.unwomen.org/en/news-and-events/events/2022/03/one-femicide-watch-in-every-country-to-end-the-shadow-pandemic>

Vaaben, L. (2021). Kriminolog: »Partnerdrabet er et af de mest forudsigelige drab, der findes« *Information*. Lokaliseret d. 27. november 2022 på:
<https://www.information.dk/moti/2021/03/kriminolog-partnerdrabet-mest-forudsigelige-drab- findes>

Vaaben, L., Seidelin, L. & Hvilsom, F. (2022). Partnerdrab. *Politiken*. Lokaliseret d. 29. november 2022 på: <https://politiken.dk/indland/art8958046/Her-er-databasen-over-alle-46-partnerdrab-i-Danmark-siden-2017>

White, G. L., & Mullen, P. E. (1989). *Jealousy: Theory, research, and clinical strategies*. Guilford Press.